

G 2000

Egyetlen tőkének: a szürkeállomány

Mint már a sajtó hírül adta, ez év márciusában tudományos tehetségkutató és gondozó alapítvány született, G 2000 néven. Az alapítvány célja: magyar fiatalok képességének, tehetségének kibontakoztatása, hosszabb távon a magyar gazdasági és tudományos élet felvirágoztatása. A komplex tehetségkutató és gondozást célzó rendszer az ország szürkeállományára épít koncepcióját.

A G 2000 tegnap sajtótájékoztatót tartott. Zvada Zoltán ügyvezető igazgató és Farkas Katalin, a kuratórium titkára számoltak be a március óta született eredményekről és újabb terveikről. Elmondták, hogy időkönben létrejött az alapítvány társadalmi-tudományos szervezete, a Magyar Tehességgondozó Társaság, melynek tagjai szakmai tanácsokkal támogatják az

alapítványt. Örvendetes számán eddig 6,5 millió forint gyűlt össze, a Művelődési Minisztérium, a MÁV, a Csongrád Megyei Tanács, a Zöldért, a Kábelgyár, a Délép, a Tisza Elelmszerkeskedelmi Vállalat, a Hódiköt és a Tornádó Kft. jóvoltából. Az alapítványtól pályázati úton lehet támogatást kérni, mely lehet egyszeri vagy folyamatos. Pályázhatnak tehetséges gyerekek, fiatalok, csoportos vagy egyéni alapon. Az alapítványból általában az elképzelés megvalósulásához szükséges pénz 50 százalékát fedezik, de a hátrányos helyzetű pályázók teljes támogatást is élvezhetnek. A kuratórium fontosnak tartja, hogy a fiatal pedagógusok tehetségnevelő munkáját támogassa. De várják olyan személyek vagy csoportok pályázatát is, melyek nem pedagógusok ugyan, de

szívesen foglalkoznak tehetséges gyerekekkel, fiatalokkal. Korhatár nincs. (A nyugdíjas villamosmérnök vagy kőműves ugyanúgy pályázhat, mint az aktív gyakorló szaktanár.)

A pályázatokat beadhatja maga a gyerek, a szülő vagy a pedagógus. Az egyéni teljesítményeket maximum 60 ezer, a csoportosokat 100 ezer forinttal díjazák. Pályázni lehet számítástechnika, információtechnika, közgazdaságtan, politika, kultúra, szervezés, nyelvtanulás vagy egyéb, szabadon választott témakörökben. A G 2000 alapítvány pályázati kiírásáról szeptember 15-étől lehet érdeklődni. Beküldési határidő: november 15. Elbírálás: 1990. január. Cím: G 2000 alapítvány, 6701 Szeged, Pf. 2000. Csekk-számlaszám: Országos Kereskedelmi és Hitelezési Rt. Szeged 280-994 422 635.

Domaszéki hétköznapok

Megrovást kapott az igazgató

Domaszék életét igencsak fölkeresztelte a nyár elején egy hír: az iskola, egyben az általános művelődési központ igazgatója a kertjében robotmunkára használja diákjait, sőt néha kollégáit is. Ahogy ilyenkor lenni szokott, egyik botrány hozza magával a másikat is; az emberek mindenféléről elkezdtek beszélni, amiről korábban nem mertek. A szóbeszéd alapját vizsgálni kezdte, nem csupán a helyi, de a szegedi és a megyei tanács is. Az „általában” forgalomban levő pletykákról a megyei tanács vizsgálata pontról pontra kiderítette: noha bizonyos dolgok tények, amik a szóbeszéd alapját képezik, az azokból levont következtetések teljességgel tévesek.

— Az anyagokban azt is olvastam, időnként nem megfelelő hangnemből beszél a kollégákkal. Van, aki ezt úgy fogalmazza: ordít velük. Ha ezt nézem, megint nem csodálkozom azon, ha nem mernek szólni a kollégáknak.

— Ordítást nem föltételezek.

— Megfelelő súlyúnak tartja egyébként az igazgató büntetését?

— Alkalmas arra, hogy ennek hatására elgondolkodjon, és változtasson a magatartásán.

Búcsúzás előtt még elbeszélgetünk, vajon hogy látja a falu közvéleménye a történeteket, s melyikük információi takarnak többségi véleményt. A tanácselnök szerint néhány ember fújja nagyra az apró hibákat. Aztán meglepődött, már nyugalom lenne, de most egy másik ügy szit elmenttetek: egy szülő kérte, hogy elsőbbséget nyújtson neki az iskola által kijelölt osztályba tegye, hanem a másikba.

— Az érintett gyerekek és szüleik közül senki nem beszélt robotról. Ezek negyedik osztályosok voltak, szóra sem érdemes apróságok. Abban a kicsi kertben nagy munkáról nem is lehetett szó. Lehet, hogy ugyanennyit Kállóné is segített másoknak. Sokat tesz, nemcsak a gyerekekért, szülőkért is. A gyermek- és ifjúságvédelmi bizottságnak is tagja, s itt, falun, az italozó életmód miatt szükség is van a segítségre.

— Valóban csal: ennyiről lenne szó?

— Az érintett gyerekek és szüleik közül senki nem beszélt robotról. Ezek negyedik osztályosok voltak, szóra sem érdemes apróságok. Abban a kicsi kertben nagy munkáról nem is lehetett szó. Lehet, hogy ugyanennyit Kállóné is segített másoknak. Sokat tesz, nemcsak a gyerekekért, szülőkért is. A gyermek- és ifjúságvédelmi bizottságnak is tagja, s itt, falun, az italozó életmód miatt szükség is van a segítségre.

— Kinek az italozó életmódjára gondol?

— A problémás gyerekek szüleinek. Értük tesz sokat az igazgató.

— Hiszen éppen Kállóné italozó életmódjáról beszélnek sokat a faluban.

— Nem tapasztaltam ilyet.

— Min: szomszédok nyilván gyakran találkozunk.

— Gyakran látom azt is, hogy gépkocsit vezet...

— ... éppen erre mondják a faluban: nála ez sem kizáró körülmény, amit ösztönöz autók bizonyítanak.

— Évekkel ezelőtt műszaki hibából tört össze autót — italozás miatt még egyszer sem.

— Az sem igaz, hogy itt-tartotta az óráját, s elaludt a katedrán?

— Nem. Nem hiszem el.

— Kállóné kertje valóban kicsi. Viszont ő használja az iskola gyakorlókerületjét.

— A pedagógusoknak illetményföld jár. Kállónénak ilyen külön nincs, ezért addig, amíg az iskolának nincs szüksége arra a területre, a tanácstól bérel.

— A gyerekek pedig művelik...

— Ezt én is elítélem, etikátlannak tartom, ezért kapta a fegyelmit. Hozzáteszem: szabálytalan dolog volt, de nem robotmunka.

— Olvasom tovább a vizsgálati jegyzőkönyvet: „egy-két esetben fordul: elő, amikor ő helyettesített nevelőt, hogy megkér: egy tanuló: csirk: kopasztására.” Tudom, hogy a falusi viszonyok mások, nem szabad városi mércével mérni egy ilyen dolgot, de gondolom, itt sem bevett gyakorlat.

— Nem, és nem is helyes. Bár az akkori családi körülményei némileg mentik.

— A jegyzőkönyv íróinak végkövetkeztetése: „a hibák feltárása: azo: keletkezésekor kellett volna észrevételezni.” Kinek?

— Nyilván a tanároknak, a nevelőtestületi értekezleten.

— Az: mondják, nem olyan a légkör az iskolában, hogy ilyesmit el lehetne mondani.

— Van szakszervezet, van pártszervezet, nem hiszem. hogy valamelyiknek ne lehetett volna elmondani a problémákat.

Balogh Tamás

Reflex

Életveszélyben az élet

Raymond A. Moody egyik könyvének *Elet az élet után* című fejezetében körülbelül 150 olyan ember élményeit adja közre, akik közvetlenül közelről megtapasztalták a halált, illetve az utána következő állapotot. Csodálatos élményekről számolnak be: látják magukat kívülül, egy hosszú alagúton suhannak át örült nagy sebességgel, szinte a másodperc töredéke alatt elvonul előttük egész életük. Ez utóbbi egy úgynevezett *Fénylény* társaságában tessék, amely, vagy aki, békeséget, nyugalmat és szeretetet áraszt magából. A klinikai halálból visszatértek nemigen találnak földi szavakat a történet elmeséléséhez, mert „odaát” ugyan beszéltek, de inkább a telepátiához hasonló módon. Mindezeket az elbeszélések hitelesíthetők csupán, de azt hiszem, oly nagy a félelmünk minden efféle, a világról való elgondolásainkat megváltoztató tapasztalatokkal szemben, hogy a könyv szerzője már a bevezetőben megjegyzi: nem fontos elhinni a feljegyzéseket. Jómagam úgy vélem, semmi sem lehetetlen, hiszen tapasztalati területünk még mindig csak földi léptékű, logikánk pedig a tapasztala-

ti tényeken nem képes túlmutatni. Így aztán valamelyest érthető is az a félelemmel átitatott szemérmesség, amellyel a halál gondolatához és tényéhez közelítünk.

A halál némei között az öngyilkosságot kíséri a legnagyobb értetlenség. A földi lények között egyedül az ember képes véget vetni saját életének; az öngyilkosság, mint ilyen a természet rendjének ellentmondó esemény, s mindig is a bűnök közé tartozott.

A legutóbbi *A Hét* műsora — egy magyarokodó bevezető után — néhány perccel az öngyilkosság témájának szentelt. A világban évente 600 ezer, hazánkban 50 ezer ember jut el eddig a cselekedetig. A számkok tíz részénél végzetes kimenetelű az öngyilkosság. Magyarország magasán az első helyen áll az öngyilkossági listán.

Néhány orvosi érvelés szerint történelmi okai vannak a nagy számú honi öngyilkosságoknak: a vereségek, az alárendeltségek; és még ha nem is genetikailag, hanem a problémamegoldás magyar mentalitásában, de valahol benne taláztatik a magyarokban; önkézzel véget vet-

ni az életnek. Egy másik magyarázat; a szociális helyzet. Az, hogy generációk nem találnak megfelelő kapocsodót az előbbre jutáshoz; nincsenek alternatívák az ember előtt, hogy ha elviselhetetlen az életük, akkor változtatni tudjanak rajta; nincs mobil életter, viszont van szegénység és nyomorúság.

Ezek után már hiába a legőszintébb segítségnyújtás, mert minden elmélet felborul, értelmét veszti egy bizonyos ponton túl. És tudom, hogy siralmas itt példalózni, mert végül is nem példa, hanem egyszerű eset, hogy egy orvosnál harminc évén át ápolta és segítette az öngyilkosságba menekült embereket, majd eljutott ahhoz a ponthoz, ahol már nem maradt más választás.

Azt hiszem, sem a tévé-műsor — sem az én szándékom nem a rémületkeltés volt. De, maga a téma valóban félelmet kelt, hisz azon nyomban saját magunkra is kitesztettük a veszélyt, ha halaszthatatlan véget, és még akkor se nagyon tudunk megbarátkozni vele, ha igaznak tartjuk Moody úr feljegyzéseit.

Podmaniczky Szilárd

Egymillió 180 ezer „elemista”

Hétfőn a hazai általános és középiskolákban megkezdődött a tanítás. A hét végi tanévnyitó ünnepségeken mintegy 125 ezer első osztályos kisdiaót köszönthettek az iskolákban, velük együtt mintegy 1 millió 180 ezren tanultak az új tanévben az alapfokú intézményekben. Az általános iskolások száma ezúttal is tovább csökkent, csaknem 60 ezerrel kevesebben járnak ebbe az iskolatípusba, mint tavaly. A gimnáziumok első évfolyamain több mint 34 ezren, a szakközépiskolák első osztályaiban mintegy 48 ezren tanultak idén, az elsős szakmunkástanulók száma pedig több mint 83 ezer. A középfokozat az új tanévben összesen mintegy 40 ezerrel több diákot oktatnak majd, mint tavaly.

E megnövekedett létszámok megfelelően az új általános iskolák, illetve tantermek mellett elsősorban a középfokú hálózat gyarapodott új létesítményekkel, bővítésekkel. Szeptembertől például új épületben kezdenek meg tanulmányaikat a

Megkezdődött a tanítás

Veszprémi Vetési Albert Gimnázium diákjai, az Esztergomi Dobó Gimnázium tanulói és a békesi mezőgazdasági szakközépiskolások. A fővárosban a VIII. kerületben a nyomdai ipari szakközépiskola bővült korszerű tanműhellyel, a XVIII. kerületben, a Thököly úton pedig új építési szakkozépisziskolát adtak át a tanév kezdetére. Az erőfeszítések ellenére sem kezdődhetett meg még a tanítás azonban a Városmajor utcai új gimnáziumban, ezért átmenetileg az itt tanuló diákok a BM Németvölgyi úti épületébe járnak. Az elképzelések szerint szeptember 15-én az új gimnázium is beköltözhető lesz.

A tankönyvek — egy-két közismereti kiadvány kivételével — időben megérkeztek az iskolákhoz. Mivel az első osztályos Képek köny-

ve című rajztankönyv, a 7. osztályos földrajz, illetve a 8. osztályos fizika tankönyv csak augusztus végére készült el, a kiadványokat több helyütt néhány napkéssel vehetik kézbe a diákok. Mint ismeretes, a fővárosban a tankönyvek az általános iskolák 1–8. osztályos diákjai számára ingyenesek, illetve a megvásárolt könyvek árát az iskolák visszatérítik. A tankönyveket egyébként ezekben a napokban az iskolákban kaphatják meg a diákok, szeptember 7-től pedig az általános iskolai és gimnáziumi tankönyvek az AKV kijelölt könyvesboltjaiban, illetve az Október 6. utcai Tankönyv Centrumban vásárolhatók meg.

Az 1989–90-es tanév első féléve 1990. január 31-ig tart, az iskolák február 9-ig adnak értesítést a diákok tanulmányi eredményeiről. A téli szünet 1989. december 21-től 1990. január 2-ig tart. A tavaszi szünet április 5–17. között lesz, s a tanév 1990. június 8-án fejeződik be. (MTI)